

Často kladené otázky ohledně zavedení BPM6 (dokument vychází z podkladu ECB)

1.	Obecné otázky	2
1.1.	Co je BPM6?	2
1.2.	Jaké jsou hlavní výhody dodržování BPM6?	2
1.3.	Jak je BPM6 provázán s ostatními mezinárodními statistickými standardy?	2
1.4.	Budou se BPM6 řídit všechny mezinárodní organizace a národní statistické instituce?	2
2.	Změny v prezentaci	3
2.1.	Jaké hlavní změny v prezentaci BPM6 zavádí?	3
2.2.	Došlo ke změnám v konvenci využívání znamének plus a mínus (znaková konvence)?	3
2.3.	Došlo ke změnám ve využívání pojmů?	3
2.4.	Existuje nějaká prezentační zásada BPM6, kterou se ECB nebude řídit?	4
3.	Metodické změny	4
3.1.	Jaké hlavní metodické změny BPM6 zavádí?	4
3.2.	Došlo ke zvýšení/snížení počtu položek na seznamu finančních aktiv/pasiv?	5
3.3.	Změnila se hranice mezi transakcemi a „ostatními toky“?	5
3.4.	Bude mít přechod na BPM6 vliv na hlavní agregáty (např. účet zboží a služeb, běžný účet, transakce na kapitálovém účtu a na finančním účtu a investiční pozici vůči zahraničí)?	6
3.5.	Účet zboží a služeb (dovoz a vývoz): jaké jsou hlavní změny?	6
3.6.	Účet primárních výnosů/prvotních důchodů (důchody/výnosy): jaké jsou hlavní změny?	8
3.7.	Účet sekundárních výnosů/druhotných důchodů (běžné převody) jaké jsou hlavní změny?	9
3.8.	Kapitálový účet: jaké jsou hlavní změny?	9
3.9.	Finanční účet – přímé investice: jaké jsou hlavní změny?	9
3.10.	Finanční účet – portfoliové investice: jaké jsou hlavní změny?	10
3.11.	Finanční účet – finanční deriváty: jaké jsou hlavní změny?	10
3.12.	Finanční účet – ostatní investice: jaké jsou hlavní změny?	10
3.13.	Finanční účet – rezervní aktiva: jaké jsou hlavní změny?	10
3.14.	Investiční pozice vůči zahraničí: jaké jsou hlavní změny?	10
3.15.	Ovlivní BPM6 také výkaz devizových rezerv?	11
3.16.	Existuje nějaká metodická zásada BPM6, kterou se EU nebude řídit?	11
4.	Změny v publikacích a dostupnosti dat	12
4.1.	Kdy budou data podle BPM6 k dispozici?	12
4.2.	Změní se v důsledku přechodu na BPM6 statistické publikace?	12
4.3.	Budou dostupná data po přechodu na BPM6 podrobnější?	12
4.4.	Jaká/jaké koncepce bude použita/budou použity pro přímé zahraniční investice (PZI)?	13
4.5.	Jaké je referenční datum pro spuštění dat dle BPM6 (budou k dispozici starší údaje)?	13
4.6.	Bude možné nadále najít údaje dle BPM5? Do kdy (referenční datum)?	13
4.7.	Kde mohu najít kvantitativní informace o dopadu BPM6?	13
4.8.	Kde budu moci vyhledat údaje dle BPM6?	13
4.9.	Bude zachována stejná struktura kódování?	14

1. OBECNÉ OTÁZKY

1.1. Co je BPM6?

BPM6 je zkratka pro šesté vydání *Manuálu k sestavení platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí* (*Balance of Payments and International Investment Position Manual*), který byl zveřejněn Mezinárodním měnovým fondem (MMF) v roce 2009. Jak naznačuje název, tento manuál navazuje na 5. manuál (BPM5), který byl vydán v roce 1993, a je nejnovějším vydáním v rámci série zahájené v roce 1948.

Manuál slouží jako standardní rámec pro sestavování statistik transakcí (platební bilance – b.o.p.) a stavů (investiční pozice vůči zahraničí – i.i.p.) mezi danou ekonomikou a zbytkem světa. Vysvětluje pojmy, definice, klasifikace a konvence pro statistiku b.o.p a i.i.p. Poskytuje také krátký úvod do potenciálního využívání údajů platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí, jakožto účtů dané ekonomiky vůči zahraničí. Příloha č. 8 BPM6 uvádí přehled všech metodických změn oproti BPM5.

1.2. Jaké jsou hlavní výhody dodržování BPM6?

BPM6 (stejně jako všechna předchozí vydání) jakožto standardní rámec zvyšuje mezinárodní srovnatelnost údajů tím, že prosazuje mezinárodně přijaté obecné zásady. Zejména poskytuje rámec, který je použitelný pro nejrůznější ekonomiky, od nejmenších a málo rozvinutých až po vyspělejší a složitější ekonomiky. Podporuje rovněž soulad mezi různými datovými soubory tím, že uvádí odkazy na ostatní makroekonomické statistiky.

1.3. Jak je BPM6 provázán s ostatními mezinárodními statistickými standardy

BPM6 je konzistentní se Systémem národních účtů 2008 (System of National Accounts 2008 – 2008 SNA), Evropským systémem národních a regionálních účtů (European System of National and Regional Accounts – ESA 2010), což je evropská verze 2008 SNA, a se čtvrtým vydáním Příručky definic přímých zahraničních investic (Benchmark Definition of Foreign Direct Investment – BD4) Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), které byly aktualizovány ve stejné době. Manuál OECD stanoví světové standardy pro statistiku přímých zahraničních investic (PZI), zatímco 2008 SNA a ESA 2010 poskytují statistický rámec pro národní účetnictví. Všechny tyto manuály však sdílejí základní pojmy, definice, klasifikace a konvence, aby byla zajištěna konzistentnost a srovnatelnost údajů.

1.4. Budou se BPM6 řídit všechny mezinárodní organizace a národní statistické instituce?

Zavedení nového mezinárodního statistického standardu (v tomto případě BPM6) představuje pro většinu centrálních bank a národních statistických úřadů značnou výzvu. Obecně to znamená změny statistických kompilačních systémů na různých úrovních, od shromažďování dat po jejich šíření. Proto se BPM6 bude zavádět postupně, a po řadu let budou data na celém světě dostupná buď ve formátu BPM5 nebo BPM6. V zájmu zvýšení celosvětové srovnatelnosti dat schválil MMF formát BPM6 od srpna 2012, i když u většiny zemí jsou údaje označené jako BPM6

odvozené /převedené (prostřednictvím více nebo méně automatizovaného procesu) ze skutečných údajů BPM5. V Evropské unii (EU) se uskuteční přechod na BPM6 v roce 2014 s tím, že Evropská centrální banka (ECB) a Eurostat plánují první zveřejnění agregátů eurozóny a Evropské unie ve formátu BPM6 do konce roku 2014.

2. ZMĚNY V PREZENTACI

2.1. Jaké hlavní změny v prezentaci BPM6 zavádí?

Nejdůležitější presentační změnou, kterou zavádí BPM6, je sám název Manuálu, který nyní příkládá stejný význam transakcím i pozicím (stavům), neboť je v něm obsažena položka „investiční pozice vůči zahraničí“. Nejzávažnější presentační změna se týká přímých zahraničních investic (PZI), které jsou nyní standardně uváděny na „hrubé“ bázi (aktiva a pasiva) místo dřívějšího principu „podle směru investice“, čímž by se započítaly zpětné investice (tato změna má i metodickou dimenzi – viz otázka 3.9). Bylo zavedeno několik nomenklaturních změn (viz kromě jiného otázka 2.3), většinou za účelem zvýšení konzistentnosti s národním účetnictvím. Nové jsou např. pojmy „prvotní důchody/primární výnosy“ a „druhotné důchody/sekundární výnosy“. Byly zavedeny i změny v konvenci využívání znamének plus a mínus, i když pouze z praktického hlediska (jak čist čísla) viz otázka 2.2.

2.2. Došlo ke změnám v konvenci využívání znamének plus a mínus (znaková konvence)?

Konvence ve využívání znamének v BPM6 je konzistentní s manuály národních účtů (2008 SNA a ESA 2010). Na běžném a kapitálovém účtu jsou příjmy i výdaje nově uváděny s kladným znaménkem, zatímco v BPM5 byly výdaje uváděny se záporným znaménkem.¹ Na finančním účtu se záporná znaménka již neuvádějí k označení růstu aktiv (odlivů) a kladná znaménka k označení poklesu aktiv (přilivů). Kladné číslo nyní označuje růst aktiv nebo pasiv a záporné číslo opak (pokles). Znaková konvence pro investiční pozici vůči zahraničí zůstává nezměněna. Aktiva a pasiva se uvádějí s kladným znaménkem. Bilanční položky, jako „saldo běžného účtu“ nebo „čisté půjčky/výpůjčky“ se vždy vypočítají jako příjmy minus výdaje nebo čisté pořízení aktiv minus čistý přírůstek závazků.

2.3. Došlo ke změnám používaných pojmů?

BPM6 zavádí několik změn pojmů pro jednotlivé položky. Finanční účet používá nově položky „čisté pořízení finančních aktiv“ a „čistý přírůstek závazků“ místo „výdaje“ a „příjmy“.

Obecně řečeno, v podstatě jsou přijaty institucionální sektory SNA 2008 a klasifikace a používání pojmů finančních aktiv/pasiv (např. „dluhopisy a směnky“ a „nástroje finančního trhu“ se nahrazují dlouhodobými a krátkodobými dluhovými cennými papíry). Dalším příkladem je termín používaný k označení vyrovnávací položky pro finanční účet nebo běžný účet a kapitálový

¹ Na rozdíl od požadavků BPM5 byly v publikacích ECB výdaje na běžném a kapitálovém účtu uváděny s kladným znaménkem, zatímco vyrovnávací položky byly získány jako příjmy minus výdaje.

účet dohromady „čisté půjčky/výpůjčky“, které by byly identické nebýt existence položky „saldo chyb a opomenutí“. Funkční kategorie „finanční deriváty“ se mění na „finanční deriváty (jiné než rezervy) a zaměstnanecké opce na akcie“, zatímco termín „obchodní úvěry“ je nahrazen termínem „obchodní úvěry a zálohy“. V obou případech je to v zájmu lepšího vyjádření jejich obsahu. Na finančním účtu se používá termín „reinvestice zisku“, aby se odlišil od „reinvestovaného zisku“, který se nadále používá na účtu prvotních důchodů (původně účet výnosů), i když obsah obou položek je stejný. „Poplatky za využívání duševního vlastnictví jinde neuvedené“ nahrazují termín „autorské honoráře a licenční poplatky“ na účtu služeb. Zavádí se pojem „osobní transfery (mezi rezidentskými a nerezidentskými domácnostmi)“, který nahrazuje původní „remittance pracovníků“ a je širší.

2.4. Existuje nějaká prezentační zásada BPM6, kterou se ECB nebude řídit?

ECB bude usilovat o to, aby ve svých publikacích vyhověla všem prezentačním změnám BPM6, zejména pokud jde o prezentaci dat na „hrubé“ bázi (aktiva a pasiva) u přímých zahraničních investic (PZI) a o novou znakovou konvenci. ECB však bude publikovat alternativní koncepce (např. rozšířené koncepce podle směru investice u PZI) nebo používat jednodušší jazyk, pokud uživatelé budou takové koncepce požadovat nebo pokud zjednoduší pochopení základních koncepcí.

3. METODICKÉ ZMĚNY

3.1. Jaké hlavní metodické změny BPM6 zavádí?

Základní metodické koncepce zůstávají v podstatě stejné, ale některé důležité aspekty se v souvislosti s BPM6 mění nebo se zavádějí nové. Zavádí se pojem „ekonomické vlastnictví“, který je klíčový při určování doby zaevidování na akruální bázi u transakcí se zbožím, nevýrobními nefinančními aktivy a finančními aktivy.

Do systému byla doplněna nová finanční aktiva a pasiva, konkrétně přidělená zvláštní práva čerpání jako pasivum centrálních bank (měnových orgánů) a penzijní nároky a rezervy na uplatnění standardizovaných záruk (viz otázka 3.2). Změnila se také alokace účtu a zařazení mnohých transakcí, např. obchodní operace se zbožím (merchanting) se nyní klasifikují jako zboží, nepřímo měřené finanční zprostředkovatelské služby a jiné implicitní finanční služby jsou nyní součástí finančních služeb (viz otázka 3.5) atd.

Hranice mezi transakcemi (platební bilance) a „ostatními toky“ (přecenění a ostatní změny objemu) byla značně upravena, zejména pokud jde o výměnu zahraničních aktiv mezi dvěma rezidentními institucionálními jednotkami (viz otázka 3.3 a 3.16) a zařazení výnosů připadajících vlastníkům akcií investičních fondů (viz otázka 3.6).

BPM6 doporučuje sestavování a prezentaci dat o přímých zahraničních investicích (PZI) na bázi aktiv/pasiv („hrubé“ bázi). To má vliv na celková aktiva (pořízení) a pasiva (přírůstek),² ale

² Včetně příslušných (výdajů a příjmů) důchodových transakcí.

nikoliv na čisté PZI (transakce a pozice). Zahrnutí investic mezi „sesterskými podniky“ však bude mít na čisté PZI určitý vliv (viz otázka 3.9).

Pokud bylo splácení jistiny nebo úroků v prodlení, byla transakce podle BPM5 imputována a výše nedoplatků byla překlasifikována z původního aktiva/pasiva na krátkodobý dluh pod „ostatní pasiva“. V BPM6 imputované transakce pro nedoplatky jistiny a úroků neexistují. Nedoplatky jistiny zůstávají pod stejným nástrojem a úroky se vykazují jako naběhlé s kompenzujícím záznamem pod příslušným nástrojem.

V BPM6 došlo rovněž k určité sektorové realokaci, zejména u nefinančních holdingových společností (nyní jsou součástí finančního sektoru), která však nemá viditelný dopad na standardní prezentaci (zůstávají v „ostatních sektorech“). Subjekty zřízené pro speciální účel a jiné podobné struktury jsou v BPM6 diskutovány podrobněji. Je jasněji řečeno, že s těmito subjekty se vždy zachází jako se samostatnými jednotkami, pokud mají sídlo na území jiného státu než jejich majitelé.

Příloha 8 BPM6 uvádí přehled všech metodických změn oproti BPM5.

3.2. Došlo ke zvýšení/snížení počtu položek na seznamu finančních aktiv/pasiv?

Do systému bylo doplněno několik aktiv a pasiv. Zvláštní práva čerpání jsou nyní pasivem příjemce (centrálních bank). Penzijní nároky jsou uznány jako finanční nástroj včetně časově rozlišených závazků nefondových penzijních systémů. Rezervy na uplatnění standardizovaných záruk se v systému rovněž uznávají a zachází se s nimi podobně jako s pojistně technickými rezervami. Zaměstnanecké opce na akcie se uznávají jako nástroj spolu s finančními deriváty.

3.3. Změnila se hranice mezi transakcemi a „ostatními toky“?

Definice statistiky platební bilance je omezena na transakce mezi rezidenty a nerezidenty. Proto např. výměna zahraničních aktiv mezi dvěma rezidentními institucionálními jednotkami by neměla být vykázána v platební bilanci (jako transakce), ale měla by ovlivnit sektorové pozice přes reklasifikační účet (viz otázka 3.16 – odchylka EU od tohoto doporučení). Reklaifikační účet by měl být použit také pro zachycení změn finančních aktiv a pasiv plynoucích ze změn místa pobytu jednotlivců (místo kapitálového transferu – viz též otázka 3.8). Důchody z investic přisuzované vlastníkům akcií (podílových listů) investičních fondů zahrnují zadržené/nerozdělené zisky, proto jsou nyní změny pozic částečně vysvětlovány reinvestováním zisku (transakce) místo přecenění.

3.4. Bude mít přechod na BPM6 vliv na hlavní agregáty (např. účet zboží a služeb, běžný účet, transakce na kapitálovém účtu a na finančním účtu a na investiční pozici vůči zahraničí?)

Přesto, že se většina agregátů/„vyrovnávacích položek“ se zavedením BPM6 změní, celkově se očekává, že dopad bude omezený.

Celková bilance zboží a služeb by se neměla podstatně změnit, ale na jednotlivých účtech (zboží

a služeb odděleně) budou mít změny značný dopad, zejména v důsledku nového začlenění merchantingu, aplikace zásady ekonomického vlastnictví (viz otázka 3.5) a zacházení s nepřímo měřenými finančními zprostředkovatelskými službami (zahrnutí této položky do služeb). Saldo prvotních důchodů/primárních výnosů bude ovlivněno zejména novým zacházením s (nerozdělenými) důchody přisuzovanými držitelům akcií investičních fondů. Bilance druhotných důchodů/sekundárních výnosů by měla zůstat v podstatě stejná. Saldo kapitálového účtu se změní, zejména v důsledku nového zacházení s transfery migrantů (viz otázka 3.8). Čisté půjčky/výpůjčky (z hlediska finančního účtu) budou ovlivněny transakcemi s novými finančními aktivy a pasivy (neočekává se, že budou významné), a také novým zacházením s reinvesticí zisku do akcií investičních fondů. Pokud jde o investiční pozici vůči zahraničí (i.i.p.), povede vykazování PZI na „hrubé“ bázi (viz otázka 3.2) kromě nových aktiv a pasiv také k podstatnému zvýšení aktiv a pasiv, i když čistá i.i.p. touto změnou není ovlivněna.

Je třeba zdůraznit, že generický přechod z BPM5 na BPM6, který MMF provádí od konce roku 2012 je koncipován tak, aby nedošlo ke změnám:

- i) sald na běžném, kapitálovém a finančním účtu;
- ii) výše rezervních aktiv;
- iii) salda chyb a opomenutí.

3.5. Účet zboží a služeb (dovoz a vývoz): jaké jsou hlavní změny?

Účet zboží a služeb je zavedením BPM6 ovlivněn nejvíce. Došlo k vyjasnění některých hraničních případů. Menší úpravy, včetně reklasifikace některých transakcí z kapitálového účtu na účet služeb (viz otázka 3.8), jsou zaváděny na tomto účtu průběžně, avšak změny, u kterých se očekává, že budou mít významný vliv, jsou uvedeny dále.

Výrobní služby u cizích fyzických vstupů

V BPM5 byla změna vlastnictví imputována u zboží, které bylo zpracováváno jiným subjektem než vlastníkem. Tyto imputované transakce byly zařazeny na hrubé bázi do „zboží ke zpracování“ (zušlechtovací styk) na účtu zboží. V BPM6 je tato imputace zrušena a poplatek obdržený za poskytnuté zpracovatelské služby je zařazen do „výrobních služeb u cizích fyzických vstupů“. Obchod se zbožím se vykazuje (pouze) pokud zboží změní ekonomické vlastnictví, nikoliv pokud je fyzicky odesláno do některé ekonomiky ke zpracování bez změny ekonomického vlastnictví. U ekonomik, pro které je obchod v rámci zušlechtovacího styku důležitý, dojde podle BPM6 ke snížení hrubého vývozu a dovozu zboží a ke zvýšení vývozu a dovozu služeb. Nárůst služeb se bude rovnat hodnotě provedených zpracovatelských služeb.

Čistý vývoz zboží v rámci merchantingu

V BPM5 byl merchanting zahrnut do položky „merchanting a ostatní služby spojené s obchodem“. V případě že bylo toto zboží drženo v zásobách z jednoho období do následujícího období, byl nákup zboží v rámci merchantingu zařazen do dovozu zboží a stejná hodnota byla odečtena z dovozu (jako záporný dovoz) v období, v němž zboží bylo prodáno. Rozdíl mezi hodnotou zboží při nabytí a jeho hodnotou při prodeji byl vykázán jako vývoz služeb

merchantingu. V BPM6 je merchanting zboží reklasifikován ze služeb do zboží. Nákup zboží je klasifikován jako záporný vývoz zboží ekonomiky obchodníka a prodej je klasifikován jako kladný vývoz zboží. Rozdíl mezi hodnotou prodeje a hodnotou nákupu zboží je vykázan ve vývozu zboží jako „čistý vývoz zboží v rámci merchantingu“.

Nepřímo měřené finanční zprostředkovatelské služby (FISIM)

Finanční společnosti poskytují dlužníkům a věřitelům (vkladatelům) některé finanční služby, za které jsou odměňovány nepřímo. Skutečně placené či přijaté úroky zahrnují prvek důchodu („čistý úrok“) a poplatek za danou službu (FISIM). V BPM5 nebyla složka FISIM vykazována odděleně od skutečně placených či přijatých úroků a nebyla proto zahrnuta do finančních služeb, ale do účtu důchodů.³ V BPM6 se FISIM vypočítává pro úvěry a vklady vůči některým finančním společnostem a je alokován na účet služeb. Složka „čistý úrok“ skutečně placených či přijatých úroků (bez poplatku za služby finančního zprostředkování) se stále vykazuje na účtu prvotních důchodů (účet výnosů/důchodů v BPM5).

Pojišťovací služby a penzijní financování

Sestavování pojišťovacích transakcí podle BPM6 je sofistikovanější než v případě BPM5 a má značný dopad na všechny účty, včetně odhadu složky služeb. Náhrady z pojištění, jedna ze složek tohoto odhadu, se nyní mění tak, aby byly očištěny o „volatilitu závazků“, čímž se usiluje o korekci o odchylky od dlouhodobějšího trendu vývoje závazků pojištěven vzhledem k mimořádně velkým závazkům vznikajícím v krátkodobém horizontu (katastrofy). „Doplňkové pojistné“ (výnosy investic z aktiv určených k plnění závazků pojištěven vůči účastníkům) se nyní při odvozování pojišťovacích služeb rovněž bere v úvahu (v BPM5 nebylo popsáno).

V BPM6 se s neživotním pojištěním a zajištěním zachází podobně, což je změna oproti BPM5. V BPM5 se vývoz zajišťovacích služeb v zásadě odhadoval jako saldo všech toků mezi rezidentními (nerezidentními) zajišťovny a nerezidentními (rezidentními) pojišťovny.

Marže finančních dealerů

Marže finančních dealerů jsou v BPM6 jasně prezentovány jako poplatek za službu, zatímco v BPM5 bylo zacházení s nimi spíše vágní a sestavovatelé platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí je víceméně ignorovali. Dealeři nebo tvůrci trhu finančních nástrojů si mohou účtovat poplatek za své služby, plně nebo částečně, díky rozdílu mezi nákupní a prodejní cenou. Rozdíl mezi referenční cenou a nákupní cenou dealera v době nákupu představuje hodnotu služby vyúčtovanou prodejci. Podobně rozdíl mezi referenční cenou a prodejní cenou dealera v době nákupu představuje hodnotu služby poskytnuté kupujícímu. Referenční cena je obvykle uprostřed mezi nákupní a prodejní cenou.

³ FISIM však byly zahrnuty do odhadů národních účtů podle systému národních účtů 1993. To byl jediný rozdíl, pokud jde o pokrytí dovozu a vývozu zboží a služeb mezi BPM5 a SNA 1993.

3.6. Účet prvotních důchodů/primárních výnosů (důchody/výnosy): jaké jsou hlavní změny?

Pojem prvotní důchody zavádí BPM6 a odpovídá pojmu „výnosy“ plus některé položky běžných převodů (daně z výroby a dovozu, subvence a nájemné) podle BPM5. Tato změna uvádí BPM6 do souladu s národními účty. Z metodického hlediska jsou prvotní důchody ovlivněny zejména novým zacházením s přímými zahraničními investicemi na „hrubé“ bázi (popsáno v otázce 3.9) a vykazováním reinvestovaného zisku z akcií investičních fondů (viz níže). Další méně významné změny vyplývají z:

- i) vyjasnění pojmu superdividendy (mimořádné platby akcionářům z akumulovaných rezerv) a rozšířeného zacházení s nimi jako s čerpáním kapitálu (místo rozdělení výnosů);
- ii) termínu pro vykazování dividend, které se mění z „data splatnosti“ (tj. dne výplaty dividendy) na „ex dividend datum“ (tj. den kdy se o výplatě dividend rozhodlo);
- iii) úpravy důchodu z úroků tím, že se eliminuje složka nepřímo měřených finančních zprostředkovatelských služeb (FISIM) a zůstanou „čisté úroky“ (podrobnosti viz otázka 3.5);
- iv) vykazování úroků ze zvláštních práv čerpání (SDR) v hrubé výši se zavedením záruk za alokaci SDR.

Důchody z investic přisuzované vlastníkům akcií investičních fondů

V BPM5 byly na účtu důchodů vykazovány pouze skutečné důchody z akcií investičních fondů rozdělené jejich vlastníkům. Nerozdělené důchody ovlivňovaly investiční pozici vůči zahraničí prostřednictvím účtu přecenění. V BPM6 se vykazují veškeré důchody plynoucí z akcií investičních fondů jako přisuzované akcionářům, buď jako skutečně rozdělené důchody (dividendy) nebo jako reinvestovaný zisk. V praxi je zacházení s důchody plynoucími z akcií investičních fondů podobné jako u přímých zahraničních investic.

3.7. Účet druhotných důchodů/sekundárních výnosů (běžné převody): jaké jsou hlavní změny?

Termín druhotné důchody se zavádí v BPM6 a v podstatě odpovídá „běžným převodům“ v BPM5. BPM6 je tak nyní konzistentní s národními účty. BPM6 zavádí pojem „osobní transfery“, které zahrnují všechny běžné peněžní nebo naturální transfery mezi rezidentními a nerezidentními domácnostmi bez ohledu na zdroj příjmu a vztah mezi domácnostmi. „Remittance pracovníků“ podle BPM5 je součástí osobních transferů a může být nakonec vykázána jako položka „z toho“.

Druhotné důchody jsou rovněž ovlivňovány změnami plynoucími z rozšířeného pokrytí běžných převodů u penzijních smluv a standardizovaných záruk. Vykazování pojišťovacích transakcí je v BPM6 poměrně složité, takže manuál obsahuje přílohu (Příloha 6c), která poskytuje podrobný metodický návod.

3.8. Kapitálový účet: jaké jsou hlavní změny?

V BPM6 se osobní vlastnictví a ostatní aktiva osob, které změnily zemi, kde jsou rezidenty, již nevykazují jako transakce, tj. změna vlastnictví se již neimputuje. Vzhledem k tomu, že se mění země, kde jsou rezidenty, ale nikoliv vlastnictví aktiv, vykazuje se změna v přeshraničních

aktivech (jako jsou bankovní bilance a vlastnictví nemovitostí) a pasivech mezi ekonomikami jako reklasifikace na „jiné změny objemu“ v investiční pozici vůči zahraničí. V BPM5 byly transakce imputovány v případě, že osoby změny svůj rezidentský statut.

Dochází též ke změnám ve vymezení a zařazení nefinančních nevýrobních aktiv, konkrétně „patenty a autorská práva“ se do tohoto seznamu již nezahrnují (klasifikují se jako výrobní aktiva a objevují se pod službami výzkumu a vývoje), zatímco internetové domény se identifikují jako možná ekonomická aktiva.

3.9. Finanční účet – přímé investice: jaké jsou hlavní změny?

Nevýznamnější změnou v transakcích PZI je přechod na standardní prezentaci na „hrubé“ bázi (aktiva a pasiva). Tato změna zvyšuje jak čisté pořízení finančních aktiv, tak čistý přírůstek závazků. Do BPM6 jsou doplněny také investice mezi sesterskými podniky. Pojmy přímý investor a podnik přímé investice se v podstatě nemění, zatímco „sesterské podniky“ jsou podniky, které oba ovládá či ovlivňuje tentýž přímý nebo nepřímý investor, ale které se vzájemně neovládají ani neovlivňují (tj. nejsou ve vzájemném vztahu přímé investice). Pojistně technické rezervy se zahrnují do PZI (dluhové nástroje), zatímco všechny dluhové transakce (včetně stálého dluhu podle BPM5) mezi přidruženými finančními podniky (přijímání vkladů, investiční fondy a ostatní finanční zprostředkovatelé kromě pojišťoven a penzijních fondů) jsou z transakcí PZI vyloučeny (podrobnosti o PZI viz otázky 3.6 a 3.14). Další méně významné změny vyplývají z:

- i) vyjasnění pojmu superdividendy a rozšířeného zacházení s nimi jako s čerpáním kapitálu (negativní transakce);
- ii) termínu pro vykazování dividend, který se mění na „ex-dividend datum“ (datum kdy se rozhodne o výplatě dividendy). Doposud to je datum vyplacení dividendy.

3.10. Finanční účet – portfoliové investice: jaké jsou hlavní změny?

Transakce u portfoliových investic jsou nejvíce ovlivněny „reinvestovaným (nerozděleným) ziskem“ z akcií investičních fondů (viz také otázka 3.6), což v BPM6 ovlivňuje investiční pozici vůči zahraničí prostřednictvím transakcí, nikoliv prostřednictvím „přecenění“ jako v BPM5. Další méně významné změny vyplývají z:

- i) vyjasnění pojmu superdividendy a rozšířeného zacházení s nimi jako s čerpáním kapitálu (negativní transakce);
- ii) termínu pro vykazování dividend, který se mění na „ex-dividend datum“ (datum kdy se rozhodne o výplatě dividendy). Doposud to je datum vyplacení dividendy.

3.11. Finanční účet – finanční deriváty: jaké jsou hlavní změny?

Kategorie „finanční deriváty“ byla přejmenována tak, aby byl jasnější její obsah. Slova „jiné než rezervy“ byla doplněna, aby bylo jasné, že tyto finanční deriváty v rezervních aktivech nejsou zahrnuty do této funkční kategorie a slova „a zaměstnanecké opce na akcie“, aby bylo vysvětleno zahrnutí tohoto nového aktiva podle BPM6. Jak název napovídá, zaměstnanecké opce na akcie jsou opce na nákup akcie společnosti nabídnuté zaměstnancům společnosti jako forma odměny.

3.12. Finanční účet – ostatní investice: jaké jsou hlavní změny?

V BPM6 jsou důchody z úroků očištěny o položku poplatků za nepřímo měřené finanční zprostředkovatelské služby s tím, že zůstane „čistý úrok“ (podrobnosti viz otázka 3.5). Tato metodická změna ovlivňuje transakce (naběhlý úrok) s vklady a úvěry vykazované v kategorii ostatní investice. Nové alokace (nebo zrušení) SDR nyní měnové orgány vykazují jako „čisté přírůstky závazků“. Transakce s jinými účastmi nezahrnuté do přímých investic (např. účasti v mezinárodních organizacích) se nyní identifikují odděleně v ostatních investicích.

3.13. Finanční účet – rezervní aktiva: jaké jsou hlavní změny?

BPM6 nezavádí žádné významné změny u transakcí s rezervními aktivy. Došlo však k určitému vyjasnění, pokud jde o zacházení s účty pro zlato. I když transakce na „účtech pro nealokované zlato“ byly teoreticky vykazovány již v BPM5 pod transakcemi s měnovým zlatem, v BPM6 je zacházení s nimi mnohem jasnější, zejména pokud jde o uznání transakce s pasivy protistrany (oběživo a vklady v rámci ostatních investic, pokud nejsou u jiných měnových orgánů).

3.14. Investiční pozice vůči zahraničí: jaké jsou hlavní změny?

Do systému bylo doplněno několik aktiv a pasiv, což má přímý vliv na investiční pozici vůči zahraničí (viz otázka 3.2). Prezentace PZI na „hrubé“ bázi má významný dopad na investiční pozici vůči zahraničí, takže aktiva a pasiva finančních investic (zpětná investice) jsou prezentována odděleně, tj. nejsou upravena jejich vzájemným započtením podle směru investice (standard BPM5). Navíc byly nyní zavedeny investice mezi sesterskými podniky, zatímco dle BPM5 byly investice rozptýleny v jiných funkčních kategoriích v závislosti na charakteru investice (viz také otázka 3.9).

3.15. Ovlivní BPM6 také výkaz devizových rezerv (International Reserves Template)?

Nikoliv, výkaz devizových rezerv není přímo ovlivněn BPM6 (viz otázka 3.13). Nepřímý dopad bude mít přechod na hrubou bázi vyplývající ze zahrnutí položky „Cenné papíry v rámci repo operací za hotovostní zajištění“ podle požadavku ECB/2011/23 do výkazu. Ve výkazu tedy nebude docházet k započtení (netting-off) s příslušnými pasivy (reserve-related liabilities).

3.16. Existuje nějaká metodická zásada BPM6, kterou se EU nebude řídit?

Sestavování externích statistik pro měnové unie nebo ekonomické oblasti, jako je eurozóna a EU, vytváří značné dodatečné výzvy a požadavky na data. Proto bylo nutné v rámci EU uzavřít některé praktické dohody týkající se některých standardních požadavků předepsaných v BPM6. Týká se to zejména:

- i) ocenění nekotovaných a ostatních akcií u přímých zahraničních investic;
- ii) výměny zahraničních finančních aktiv mezi rezidenty a domácích finančních aktiv mezi nerezidenty;
- iii) funkční klasifikace transakcí/pozic u akcií investičních fondů.

Ocenění nekotovaných a ostatních akcií u přímých zahraničních investic

BPM6 předepisuje pro ocenění mezinárodních účtů tržní ceny. Tržní ceny však nejsou u mnoha aktiv/pasiv (jestliže se s nimi neobchoduje často) k dispozici, což platí i pro nekotované a ostatní akcie. Pro tato aktiva a pasiva BPM6 navrhuje odhad reálných hodnot, které v podstatě aproximují tržní ceny. Manuál doporučuje šest alternativních metod (viz odst. 7.16), včetně hodnoty vlastního kapitálu v účetním ocenění (OFBV). I když je možné se pokusit o efektivnější aproximaci tržních hodnot, země EU se dohodly, že se v kontextu PZI budou obecně řídit touto metodou odhadu. Pokud bude tato metoda uplatňována jednotně v celé EU a bude zajištěno perfektní pokrytí, zabrání se bilaterálním asymetriím plynoucím z vykazování transakcí/pozic podle různých metod ocenění.

Výměna zahraničních finančních aktiv mezi rezidenty a domácích finančních aktiv mezi nerezidenty

Změnou proti BPM5 je klasifikace výměny zahraničních finančních aktiv mezi dvěma rezidentními institucionálními jednotkami a domácích finančních aktiv mezi nerezidenty jako reklasifikace sektoru držby, tj. nikoliv jako platebně bilanční mezinárodní transakci, ale jako ovlivnění investiční pozice vůči zahraničí prostřednictvím „ostatních změn objemu“.⁴ I když to nemá vliv na investiční pozici vůči zahraničí nebo na kteroukoliv jinou vyrovnávací položku, národní příspěvky k sestavování agregátů eurozóny/EU, které by se odchylovaly od přístupu dlužník/věřitel by nezajistily bilaterální symetrii.

Předepsané zacházení podle BPM6 by se navíc také odchylovalo od téhož přístupu dlužník/věřitel předepsaného v manuálech národních účtů (2008 SNA a ESA 2010) o vykazování transakcí na základě systému od-koho-komu. Aby byla zajištěna symetrie v agregaci národních příspěvků do agregátů eurozóny a EU a konzistence mezi platební bilancí a čtvrtletními účty eurozóny na základě od -koho-komu, budou tyto výměny proto vykazovány jako transakce (v b.o.p.) v agregátech eurozóny a EU.

Funkční klasifikace transakcí/pozic u akcií investičních fondů

BPM6 jasně uvádí, že investiční fondy mohou být přímí investoři a/nebo podniky přímé investice. Např. „fond fondů“ je investiční fond, který investuje do jiných investičních fondů a může tak být přímým investorem do jednoho z fondů. Totéž platí pro velké (obvykle institucionální) investory, kteří mohou držet 10% akcií investičních fondů příslušného fondu. Protože se však očekává, že tato ekonomická realita bude zanedbatelná, a aby se zabránilo bilaterálním asymetriím v EU, bylo dosaženo praktické dohody, že držby akcií investičních fondů nejsou klasifikovány jako PZI, i když platí kritéria pro kontrolu a vliv PZI. Jinými slovy, investiční fondy v EU nejsou nikdy klasifikovány jako podniky přímé investice. Veškeré držby akcií investičních fondů je třeba klasifikovat jako portfoliové investice.

⁴ Totéž bude platit v případě výměny nástrojů vydaných rezidenty mezi dvěma nerezidentními institucionálními jednotkami, pokud to bude sektor protistrany vyžadovat.

4. ZMĚNY V PUBLIKACÍCH A DOSTUPNOSTI DAT

4.1. Kdy budou data podle BPM6 k dispozici?

ECB začne publikovat statistiky platební bilance, investiční pozice vůči zahraničí a devizových rezerv podle nových Obecných zásad (a BPM6) v posledním čtvrtletí 2014. Do té doby všechny země eurozóny/EU zavedou BPM6 a očekává se, že budou publikovat údaje na národní úrovni rovněž podle nových standardů.

4.2. Změní se v důsledku přechodu na BPM6 statistické publikace?

Ano, všechny statistické publikace budou změněny (např. kapitola statistiky eurozóny v Měsíčním bulletinu ECB) tak, aby nejen obsáhly nové změny prezentace, ale rovněž aby zohlednily další dostupné detaily, a to i pokud jde o periodicitu (viz otázka 4.3).

4.3. Budou dostupná data po přechodu na BPM6 podrobnější?

Nové požadavky ECB na externí statistiku (Obecné zásady ECB/2011/23) jsou podrobnější, zejména pokud jde o údaje o nástrojích v rámci různých funkčních kategorií (které jsou snáze srovnatelné s národními účty). Navíc bude podrobnější teritoriální členění i.i.p. eurozóny místo v roční periodicitě k dispozici ve čtvrtletní periodicitě. Informace o přeshraničních zásilkách eurobankovek budou od poloviny roku 2013 navíc dostupné na měsíční bázi, zatímco v současné době je aktualizace poskytována na roční bázi v publikaci nazvané „Mezinárodní role eura“.

4.4. Jaká/jaké koncepce bude použita/budou použity pro přímé zahraniční investice (PZI)?

ECB bude zveřejňovat PZI na „hrubé“ bázi (aktiva a pasiva), jak to doporučují manuály BPM6 a BD4 OECD. Paralelně s prezentací aktiva/pasiva budou možná k dispozici i jiné koncepce PZI, jako např. nová rozšířená koncepce podle směru investic (podrobnosti viz BD4). Tato druhá možnost bude záviset na dostupnosti dat a poptávce uživatelů.

4.5. Jaké je referenční datum pro spuštění dat dle BPM6 (budou k dispozici starší údaje)?

Komplexní a vysoce kvalitní údaje podle BPM6 jsou k dispozici od referenčního měsíce ledna 2013. V době od referenčního měsíce ledna 2008 do prosince 2012 budou komplexní data podle BPM6 odvozena z existujících dat podle BPM5 (podle možnosti doplněných o další podrobnosti). Za období před rokem 2008 (a zpětně od roku 1999) budou dostupné údaje podle BPM6 méně podrobné a ve všech případech konvertované z prvotních hrubých dat BPM5. Dostupnost zpětných národních údajů na základě BPM6 se bude lišit v jednotlivých zemích EU a bude záviset na dostupnosti národních údajů a dalších omezeních.

4.6. Bude možné nadále najít údaje dle BPM5? Do kdy (referenční datum)?

Údaje podle BPM5 budou zastaveny od okamžiku, kdy budou poprvé publikovány údaje podle BPM6 (poslední referenční období bude čtvrté čtvrtletí roku 2014). Údaje podle BPM5 budou

sice stále dostupné ve Statistical Data Warehouse ECB, ale nebudou aktualizovány ani revidovány.

4.7. Kde mohu najít kvantitativní informace o dopadu BPM6?

Informace o kvantitativním dopadu přechodu na BPM6 na agregáty eurozóny a EU nejsou dosud k dispozici. Od srpna 2012 však MMF publikuje národní údaje označené jako BPM6, které jsou odvozeny/konvertovány (prostřednictvím automatizovaného procesu technické konverze) z údajů ve skutečnosti založených na BPM5. Paralelní dostupnost národních údajů podle obou standardů poskytuje široký přehled o očekávaném kvantitativním dopadu nového manuálu na národní úrovni (nikoliv na úrovni eurozóny/EU). K tomuto srovnání je však třeba přistupovat s opatrností vzhledem k předpokladům týkajícím se procesu konverze, konkrétně že hlavní vyrovnávací položky zůstanou stejné.

4.8. Kde budu moci vyhledat údaje dle BPM6?

ECB bude jako obvykle k šíření dat využívat zejména [Statistical Data Warehouse](#). Veškeré statistické produkty/publikace ECB budou navíc revidovány tak, aby vyhovovaly nové nomenklatuře BPM6 a dostupnosti údajů. Půjde o měsíční a čtvrtletní Statistical Press Releases, kapitolu „Euro Area Statistics, External Transactions and Positions“ v Měsíčním Bulletinu a Statistics Pocket Book.

4.9. Bude zachována stejná struktura kódování?

Uživatelé, kteří stahují údaje o platební bilanci a investiční pozici vůči zahraničí přímo ze Statistical Data Warehouse ECB zaznamenají se zavedením nové definice struktury dat (Balance of Payments - Data Structure Definition (BOP-DSD)) významnou revizi struktury kodifikace dat. BOP-DSD bude celosvětovou strukturou dat, která je v souladu se standardem Výměny statistických údajů a metadat (Statistical Data and Metadata Exchange, SDMX). Harmonizuje kodifikaci statistiky platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí a devizových rezerv na celém světě, včetně údajů publikovaných ECB, Eurostatem, MMF a OECD. Podrobné informace o nové struktuře kódování budou k dispozici spolu s prvním zveřejněním údajů podle BPM6.